

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเข้ารับการบำบัดรักษาของผู้ป่วยยาเสพติดในสถาบันบำบัดรักษา

นาย อรรถจน์ สุทธากรณ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาประชากรศาสตร์

วิทยาลัยประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**FACTORS AFFECTING REPEATED TREATMENT OF DRUG ADDICTED PATIENTS
IN THANYARAK INSTITUTE**

Mr. Ut Suttarkorn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

For the Degree of Master of Arts Program in Demography

College of Population Studies

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

Copyright of Chulalongkorn University

490555

นาย อรรถน์ สุทธากรณ์: ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเข้ารับการบำบัดรักษาซ้ำของผู้ป่วยยาเสพติดในสถาบันธัญญารักษ์ (FACTORS AFFECTING REPEATED TREATMENT OF DRUG ADDICTED PATIENTS IN THANYARAK INSTITUTE) อาจารย์ที่ปรึกษา: ศิริวรรณ ศิริบุญ, 152 หน้า.

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามูลเหตุของใจของการเข้ารับการบำบัดรักษาและการเข้ารับการบำบัดรักษาซ้ำ และเพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับมูลเหตุของใจของการเข้ารับการบำบัดรักษาและการบำบัดรักษาซ้ำของผู้ป่วยยาเสพติดในสถาบันธัญญารักษ์ พ.ศ.2547 รวมจำนวน 4,446 คน โดยใช้ข้อมูลสถิติของสถาบันธัญญารักษ์ ซึ่งผลการศึกษาโอกาสเข้ารับการบำบัดรักษาด้วยมูลเหตุของใจภายใน พบว่า ผู้ป่วยยาเสพติดที่เข้ารับการบำบัดรักษาด้วยมูลเหตุของใจภายใน คือ ผู้ป่วยชาย ผู้ป่วยที่อายุมาก นักเรียน นักศึกษา คนว่างงาน ผู้ที่มีการศึกษาสูง ผู้ที่เคยสมรส ผู้ป่วยที่ครอบครัวมีความสัมพันธ์แบบไม่ราบรื่น ผู้ป่วยที่พักอาศัยคนเดียวหรืออยู่กับเพื่อนก่อนเข้ารับการรักษา ผู้ป่วยที่อาศัยในกรุงเทพมหานคร ผู้ป่วยที่ดื่มสุราและเสพยาเสพติดที่ไม่ใช่แอมเฟตามีน และผู้ป่วยที่เสพยาเสพติดมากกว่า 1 ชนิด

ผลการศึกษาโอกาสการเข้ารับการบำบัดรักษาซ้ำ พบว่า ศาสนา สถานภาพสมรส และความสัมพันธ์ในครอบครัว ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเรื่องการเข้ารับการบำบัดรักษาซ้ำ ผู้ป่วยยาเสพติดที่มีโอกาสเข้ารับการบำบัดรักษาซ้ำในระดับสูง คือ ผู้ป่วยยาเสพติดเพศชาย ผู้ที่มีอายุมาก ผู้ที่ว่างงาน ผู้มีการศึกษาสูง ผู้ที่พักอาศัยอยู่คนเดียวก่อนเข้ารับการบำบัดรักษา ผู้ที่พักอาศัยในภาคกลางและกรุงเทพมหานคร ผู้ป่วยยาเสพติดที่ดื่มสุราและเสพยาเสพติดอื่นที่ไม่ใช่แอมเฟตามีน และผู้ป่วยยาเสพติดที่เสพยาเสพติดมากกว่า 1 ชนิด นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ป่วยยาเสพติดที่มีมูลเหตุของใจภายในมีโอกาสเข้ารับการบำบัดรักษาซ้ำมากกว่าผู้ป่วยยาเสพติดที่มีมูลเหตุของใจภายนอก

วิทยาลัยประชากรศาสตร์
สาขาวิชา ประชากรศาสตร์
ปีการศึกษา 2549

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4687156351: MAJOR DEMOGRAPHY

KEY WORD: DRUG

UT SUTTARKORN: FACTORS AFFECTING REPEATED TREATMENT OF DRUG ADDICTED PATIENTS IN THANYARAK INSTITUTE. THESIS ADVISOR: SIRIWAN SIRIBOON, 152 pp.

The objectives of the study are to investigate the motivation of drug addicted patients on receiving treatment as well as behavior of the patients on repeated treatment. The study also has an attempt to gauge the factors that have significant impact on the motivation for receiving treatment and repeated treatment.

The secondary data from Thanyarak institute with 4,446 patients was used and found that the groups of patients who received treatment due to the intrinsic motivation are more likely to be male, older age, unemployed. In addition, they tend to have higher education, ever-married, living apart from family members before receiving treatment, residing in Bangkok, alcoholism, and using more than one type of habit-forming substance.

When repeated treatment was considered, some factors such as religion, marital status and family relationship did not show any effect on the variation. The patients who received repeated treatment tended to be male, old-aged patients, unemployed, having high education, living alone, residing in Bangkok and central region, alcoholic dependence and patients who used many types of habit-forming substance. Moreover, patients with intrinsic motivation were found to have higher chance to receive repeated treatment than patients with extrinsic motivation.

College of Population Studies

Field of Study Demography

Academic Year 2006

Student's signature.. *Ut Suttarkorn*

Advisor's signature..... *Sirivan Siriboon*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ อาจารย์ ศิริวรรณ ศิริบุญ อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ที่ได้ให้ความดูแล เอาใจใส่ ตรวจสอบแก้ไข และปรับปรุงวิทยานิพนธ์ ตั้งแต่เริ่ม พร้อมทั้ง ให้กำลังใจมาโดยตลอด

ขอขอบคุณ อาจารย์ พัฒนาวดี ชูโต ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ มาลินี วงษ์สิทธิ์ และ อาจารย์วิพรรณ ประจวบเหมาะ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำด้าน วิชาการ

ขอขอบคุณ คณาจารย์วิทยาลัยประชากรที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา

ขอขอบคุณสถาบันธัญญารักษ์ที่เอื้อเฟื้อข้อมูลผู้ป่วยยาเสพติด

ขอขอบคุณ คุณ ดาราวรรณ เจียมเพิ่มพูน และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่ให้คำแนะนำด้านการ เขียนอ้างอิงและช่วยเหลือด้านข้อมูลที่เป็นหนังสือ

ขอขอบคุณสำหรับกำลังใจของรุ่นพี่ รุ่นน้อง และเพื่อนทุกท่าน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	12
วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	14
แนวความคิดเกี่ยวกับยาเสพติด.....	14
แนวคิดในการศึกษา.....	18
ผลการศึกษาและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	29
กรอบแนวคิด.....	42
สมมุติฐานในการศึกษา.....	45
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	45
บทที่ 2 ระเบียบวิธีวิจัย	
แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา.....	47
ขั้นตอนการขอใช้ข้อมูล.....	47
ขอบเขตการศึกษา.....	47
ข้อจำกัดของการศึกษา.....	48
ข้อตกลงเบื้องต้นในการศึกษา.....	48
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา.....	48
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	49
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
จริยธรรมผู้วิจัย.....	52
บทที่ 3 ลักษณะทั่วไปของข้อมูล	
ลักษณะทั่วไปของข้อมูลผู้ป่วยยาเสพติดในสถาบันธัญญารักษ์ พ.ศ.2547.....	53

บทที่ 4 มุมเหตุจูงใจของการเข้ารับการบำบัดรักษา	
ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆกับมุมเหตุจูงใจของการเข้ารับการบำบัดรักษา.....	60
การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกความสัมพันธ์ระหว่างมุมเหตุจูงใจของการเข้ารับการบำบัดรักษากับปัจจัยต่างๆ.....	68
บทที่ 5 พฤติกรรมการเข้ารับการบำบัดรักษาซ้ำ	
ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆกับพฤติกรรมการเข้ารับการบำบัดรักษาซ้ำ.....	83
การวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกด้วยความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆกับพฤติกรรมการเข้ารับการบำบัดรักษาซ้ำ.....	91
บทที่ 6 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการศึกษาโดยภาพรวม.....	98
ข้อเสนอแนะ.....	105
รายการอ้างอิง.....	108
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก: สถิติที่น่าสนใจ.....	117
ภาคผนวก ข: องค์ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ความถดถอยแบบ โลจิสติก.....	137
ภาคผนวก ค: แบบรายงานการบำบัดรักษาผู้ไข้ยาเสพติดของสถาบันธัญญารักษ์.....	148
ภาคผนวก ง: หนังสือขอใช้ข้อมูลผู้ป่วยยาเสพติดในสถาบันธัญญารักษ์ พ.ศ.2547.....	151
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	152

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถาบันธัญญารักษ์ พ.ศ.2547 ตามปัจจัยภายในบุคคล.....	54
ตารางที่ 3.2 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถาบันธัญญารักษ์ พ.ศ. 2547 ตามปัจจัยระหว่างบุคคลและปัจจัยสิ่งแวดล้อม.....	56
ตารางที่ 3.3 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถาบันธัญญารักษ์ พ.ศ.2547 ตามปัจจัยยาเสพติด.....	57
ตารางที่ 4.1 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถาบันธัญญารักษ์ พ.ศ.2547 ตามมูลเหตุจูงใจของการเข้ารับการรักษา.....	59
ตารางที่ 4.2 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถาบันธัญญารักษ์ พ.ศ.2547 ตามปัจจัยภายในบุคคล จำแนกตามปัจจัยภายในบุคคล.....	62
ตารางที่ 4.3 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถาบันธัญญารักษ์ พ.ศ.2547 ตามมูลเหตุจูงใจของการเข้ารับการรักษา จำแนกตามปัจจัยระหว่างบุคคลและปัจจัยสิ่งแวดล้อม.....	65
ตารางที่ 4.4 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถาบันธัญญารักษ์ พ.ศ.2547 ตามมูลเหตุจูงใจของการเข้ารับการรักษา จำแนกตามปัจจัยยาเสพติด.....	67
ตารางที่ 4.5 คำสัมภาษณ์ที่สัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์กับมูลเหตุจูงใจของการเข้ารับการรักษา.....	72
ตารางที่ 4.6 การวิเคราะห์ความถดถอยแบบโลจิสติกของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับมูลเหตุจูงใจภายในที่มีต่อการเข้ารับการรักษา.....	79
ตารางที่ 5.1 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถาบันธัญญารักษ์ พ.ศ.2547 ตามจำนวนครั้งของการเข้ารับการรักษา.....	83
ตารางที่ 5.2 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถาบันธัญญารักษ์ พ.ศ.2547 ตามการเข้ารับการรักษา จำแนกตามปัจจัยภายในบุคคล.....	85
ตารางที่ 5.3 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถาบันธัญญารักษ์ พ.ศ.2547 ตามการเข้ารับการรักษา จำแนกตามปัจจัยภายในบุคคลและปัจจัยสิ่งแวดล้อม.....	88
ตารางที่ 5.4 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถาบันธัญญารักษ์ พ.ศ.2547 ตามการเข้ารับการรักษา จำแนกตามปัจจัยยาเสพติด.....	90
ตารางที่ 5.5 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถาบันธัญญารักษ์ พ.ศ.2547 ตามการเข้ารับการรักษา จำแนกตามมูลเหตุจูงใจของการเข้ารับการรักษา.....	91
ตารางที่ 5.6 การวิเคราะห์ความถดถอยแบบโลจิสติกความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างตัวแปรอิสระกับการเข้ารับการรักษา.....	94
ตารางที่ 6.1 สรุปผลการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเข้ารับการรักษาด้วยมูลเหตุจูงใจภายในและการเข้ารับการรักษา.....	102

	หน้า
ตารางที่ 1.1 ร้อยละของนักโทษเด็ดขาด พ.ศ.2542-2547 ตามประเภทความผิด.....	118
ตารางที่ 1.2 ร้อยละของนักโทษเด็ดขาด คดี พ.ร.บ.ยาเสพติด/สาร พ.ศ.2547 ตามประเภทยาเสพติด.....	118
ตารางที่ 1.3 จำนวนของการจับกุมคดียาเสพติด พ.ศ.2541-2547 ตามคดีและผู้ต้องหา.....	119
ตารางที่ 1.4 อัตราส่วนร้อยละของสถานการณ์ยาเสพติดภาพรวม พ.ศ.2546-2547 ตามช่วง.....	119
ตารางที่ 1.5 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติด (ระบบสมัครใจ) พ.ศ.2541-2545.....	119
ตารางที่ 1.6 จำนวนของการเจริญพันธุ์และการตาย พ.ศ.2536-2544.....	120
ตารางที่ 1.7 ร้อยละของการคาดประมาณประชากร (1,000 คน) ภายใต้ข้อสมมุติการเจริญพันธุ์ระดับกลาง ณ วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ.2543-2568 ตามวัย.....	120
ตารางที่ 1.8 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติด พ.ศ.2541-2545 ตามอายุขณะเข้ารับการบำบัดรักษา.....	121
ตารางที่ 1.9 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติด พ.ศ.2541-2545 ตามอายุที่เริ่มใช้ยาเสพติด.....	121
ตารางที่ 1.10 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถานบำบัดรักษาที่กรุงเทพมหานครและทั่วประเทศ พ.ศ.2545 ตามจำนวนครั้งที่เข้ารับการบำบัดรักษา.....	122
ตารางที่ 1.11 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถาบันทัณฑ์ุรักษ์ ปังบประมาณ พ.ศ.2543-2547 ตามจำนวนครั้งที่เข้ารับรักษา.....	123
ตารางที่ 1.12 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถานบำบัดรักษาที่กรุงเทพมหานครและทั่วประเทศ พ.ศ.2545 ตามสาเหตุที่เข้ารับการบำบัดรักษา.....	123
ตารางที่ 1.13 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถาบันทัณฑ์ุรักษ์ ปังบประมาณ พ.ศ.2543-2547 ตามสาเหตุที่เข้ารับการบำบัดรักษา.....	124
ตารางที่ 1.14 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถานบำบัดรักษาที่กรุงเทพมหานครและทั่วประเทศ พ.ศ.2545 ตามเพศ.....	124
ตารางที่ 1.15 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถาบันทัณฑ์ุรักษ์ ปังบประมาณ พ.ศ.2543-2547 ตามเพศ....	125
ตารางที่ 1.16 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถานบำบัดรักษาที่กรุงเทพมหานครและทั่วประเทศ พ.ศ.2545 ตามอายุขณะเข้ารับการบำบัดรักษา.....	125
ตารางที่ 1.17 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถาบันทัณฑ์ุรักษ์ ปังบประมาณ พ.ศ.2543-2547 ตามกลุ่มอายุ.....	126
ตารางที่ 1.18 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถานบำบัดรักษาที่กรุงเทพมหานครและทั่วประเทศ พ.ศ.2545 ตามอาชีพ.....	127
ตารางที่ 1.19 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถาบันทัณฑ์ุรักษ์ ปังบประมาณ พ.ศ.2543-2547 ตามกลุ่มอาชีพ.....	127
ตารางที่ 1.20 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถานบำบัดรักษาที่กรุงเทพมหานครและทั่วประเทศ พ.ศ.2545 ตามระดับการศึกษาสูงสุด.....	128
ตารางที่ 1.21 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถาบันทัณฑ์ุรักษ์ ปังบประมาณ พ.ศ.2543-2547 ตามกลุ่มการศึกษา.....	128

ตารางที่ 1.22 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถานบำบัดรักษาที่กรุงเทพมหานครและทั่วประเทศ พ.ศ.2545 ตามศาสนา.....	129
ตารางที่ 1.23 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถาบันธัญญารักษ์ ปีงบประมาณ พ.ศ.2543-2547 ตามศาสนา.....	129
ตารางที่ 1.24 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถานบำบัดรักษาที่กรุงเทพมหานครและทั่วประเทศ พ.ศ.2545 ตามสถานภาพสมรส.....	130
ตารางที่ 1.25 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถาบันธัญญารักษ์ ปีงบประมาณ พ.ศ.2543-2547 ตามสถานภาพสมรส.....	130
ตารางที่ 1.26 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถานบำบัดรักษาที่กรุงเทพมหานครและทั่วประเทศ พ.ศ.2545 ตามความสัมพันธ์ของบิดามารดก่อนติดยาเสพติด.....	131
ตารางที่ 1.27 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถาบันธัญญารักษ์ ปีงบประมาณ พ.ศ.2543-2547 ตามสถานภาพสมรสของบิดา มารดา.....	131
ตารางที่ 1.28 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถานบำบัดรักษาที่กรุงเทพมหานครและทั่วประเทศ พ.ศ.2545 ตามบุคคลที่อาศัยอยู่ด้วยในระยะ 30 วัน ก่อนเข้ารับการรักษา.....	132
ตารางที่ 1.29 ร้อยละของและอัตราส่วนร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถาบันธัญญารักษ์ ปีงบประมาณ พ.ศ.2543-2547 ตามบุคคลที่อยู่ด้วย 30 วันก่อนเข้ารับรักษา.....	132
ตารางที่ 1.30 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถานบำบัดรักษาที่กรุงเทพมหานครและทั่วประเทศ พ.ศ.2545 ตามที่อยู่อาศัย.....	133
ตารางที่ 1.31 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถาบันธัญญารักษ์ ปีงบประมาณ พ.ศ.2543-2547 ตามที่อยู่อาศัย.....	133
ตารางที่ 1.32 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถานบำบัดรักษาที่กรุงเทพมหานครและทั่วประเทศ พ.ศ.2545 ตามยาเสพติดหลักที่ใช้ประจำในระยะ 30 วัน ก่อนเข้ารับการรักษา.....	134
ตารางที่ 1.33 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถาบันธัญญารักษ์ ปีงบประมาณ พ.ศ.2543-2547 ตามประเภทยาเสพติดที่เสพ.....	135
ตารางที่ 1.34 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถานบำบัดรักษาที่กรุงเทพมหานครและทั่วประเทศ พ.ศ.2545 ตามลักษณะการเสพยาเสพติดในระยะ 30 วัน ก่อนเข้ารับการรักษา.....	135
ตารางที่ 1.35 ร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดในสถาบันธัญญารักษ์ ปีงบประมาณ พ.ศ.2543-2547 ตามลักษณะการเสพยาเสพติด.....	136